

Austurvegur 65 - 800 Selfoss

Sími 480 8250 – Veffang www.hsl.is – Netfang hsl@hsl.is – Kennitala 480284-0549

**Umhverfis- orku- og loftslagsráðuneyti
Skuggasund 1
150 Reykjavík**

Selfossi, 28. febrúar 2022
2202061HS MBG

Efni: Umsögn vegna breytingadraga reglugerðar um öryggi leikvallatækja og leiksvæða og eftirlit með þeim.

Heilbrigðiseftirlit Suðurlands hefur farið yfir drög að breytingu á reglugerð um öryggi leikvallatækja og leiksvæða og eftirlit með þeim, mál UMH20010004.

Ekki eru gerðar athugasemdir við stafsetningarvillur í reglugerðinni enda álitid sem svo að hún verði lesin heildstætt yfir m.t.t. áður en hún verður gefin út.

Skerpt er á ýmsum þáttum frá núgildandi reglugerð og margt af því er jákvætt eins og ábyrgð rekstraraðila.

Sumar breytingar eru þó ekki til einföldunar og óljóst hver tilgangur þeirra er eins og skrá samskipti á hönnunarstigi séu hluti af rekstrarhandbók. Einnig að verkefni eru færð frá Vinnueftirliti ríkisins (VR) til heilbrigðiseftirlita sveitarfélaga (HES) ef að breytingarnar ná fram að ganga tengdum eftirliti á vélknúnum leiktækjum.

Heilbrigðiseftirlit Suðurlands vill koma eftirfarandi athugasemdum á framfæri vegna breytingatillögunnar að reglugerðinni:

Í 2. grein kemur gildissvið reglugerðarinnar fram og skýrt kemur fram að reglugerðin gildir á skipulögðum leiksvæðum. Í viðauka er búið að setja íþróttabúnað, vatnsrennibrauti o.fl. sem ekki er hægt að telja til hefðbundins leikvallatækis inn í reglugerðina. Reglugerðin gengur út á að tryggja öryggi barna við leik og starf í og hjá leiksvæðum og leikvallatækjum. Íþróttasvæði eru einnig starfsleyfisskyld hjá heilbrigðiseftirlitnum og eru þannig orðin óbeint tvöföld starfsleyfisskylda á þeim með að setja staðilinn um þau í þessa reglugerð líka.

3. grein.

Skilgreiningu vantar á hvað skapandi og náttúrulegt leiksvæði er.

Í skilgreiningu á leiksvæði leggur Heilbrigðiseftirlit Suðurlands til að sagt verði þjónustusvæði frístundahúsa eða opnu leiksvæði frístundahúsa í stað frístundahús.

Í skilgreiningu um Rekstrarhandbók er sagt að hún eigi að innihalda upplýsingar um m.a. „önnur tæki“ – hér má skilja sem svo að opnað sé á að leyfinlegt sé að hafa önnur tæki á leiksvæðinu en leikvallatæki.

5. grein kveður á um ábyrgð.

Fremur óljóst er við hvern nauðsynlegt samstarf rekstraraðila á að eiga sér stað við á hönnunarstigi. Auk þess er sagt að rekstraraðili eigi að bera ábyrgð á starfi verktaka sem hann ræður til við uppsetningingar tækis. E.t.v. væri réttara að segja að rekstraraðili fái hæfan verktaka til að setja upp og fylgja leiðbeiningum frá framleiðanda. Heilbrigðiseftirlit Suðurlands setur spurningamerki við það hvort hægt sé að setja alla ábyrgð á rekstraraðila varðandi uppsetningu á tækinu ef hann kaupir ákveðna vinnu frá þriðja aðila sem gefur sig út fyrir að geta sinnt starfinu þó svo að rekstraraðili beri síðan ábyrgð á leiksvæðinu.

Vakin er athygli á því að hönnuðir leiksvæða þekkja ekki allir þær kröfur sem gerðar eru til leiksvæða. Á rekstraraðili þá ekki líka að bera ábyrgð á að leiksvæði séu rétt hönnuð (t.d. hvar leiktæki eru staðsett, tekið sé tillit til lágmarksrýmis þeirra o.s.frv) m.v. að rekstraraðili beri ábyrgð á að verktaki sinni starfi sínu.

7. grein

„Hvert leiksvæði skal merkt með sýnilegum hætti með nafni, heimilisfangi og auðkennisnúmer svæðis.“

Hér þarf að útskýra nánar hvað átt er með auðkennisnúmeri. Hvort það sé ætlað sem auðkennisnúmer á upplýsingarskilti leiksvæðis sem rekstraraðili ber ábyrgð á að neyðaraðilar (112) viti um eða hvort þetta sé auðkennisnúmer í innra eftirliti rekstraraðila. Eða hvort tilgangur auðkennisnúmers sé einhver annar.

Upplýsingar um aðkomu neyðartækja skal vera merkt. Hér þarf að koma skýrt fram hvort hún eigi að vera merkt út á götu eða hvort upplýsingarskilti á leiksvæðum séu fullnægjandi um hvar aðkoma neyðartækja sé.

9. grein.

Að mati Heilbrigðiseftirlitið Suðurlands þarf að bæta við orðinu „staðsett“ þannig að 2. ml. myndi vera svona: Leikvallatæki skulu þannig gerð, staðsett og frágengin að ekki skapist hætta á slysum við notkun þeirra.

5 og 10. grein koma m.a. inn á þau gögn sem eiga að fylgja leikvallatækjum, m.a. á hvaða tungumáli þær upplýsingar eiga að vera. Hluti þessara gagna eru síðan hluti af innra eftirliti rekstraraðila. Bent er á að það hlýtur að vera hlutverk annarrar stofunar þ.e. ekki heilbrigðiseftirlits að hafa eftirlit með á hvaða tungumáli upplýsingar eru sem fylgja leikvallatækjum.

11. grein um hönnun leikvallatækja.

Hönnun leiktækja kemur aldrei í veg fyrir slys heldur eru leiktæki hönnuð út frá því að minnka líkurnar á slysum eins og hægt er eins og m.v. þá þekkingu sem til er hverju sinni. Orðalagið „*búast má við að það sé notað*“ býður upp á að hægt sé að líta á nær alla ranga notkun á leiktækinu sem leiðir til slyss sem eitthvað sem hefði verið hægt að búast við – Heilbrigðiseftirlit Suðurlands leggur til að „*þegar það er notað eins og til er ætlast eða eins og búast má við að það sé notað*“ verð sleppt úr setningunni eða setning umorðuð á annan hátt. Vakin er athygli á því að reglugerðin býr ekki til þær öryggiskröfur og staðla sem reglugerðin byggir á og vísar til og markaðseftirlit hefur eftirlit með þeim vörum sem eru á markaði hverju sinni.

Öryggisundirlag skal taka mið að veðurfari á hverjum þeim stað sem því er komið fyrir. Heilbrigðiseftirlit Suðurlands bendir á að svífryk s.s. hálendisryk þéttir oft öryggisismöl, frost hefur áhrif á öryggisundirlag, sterkir vindar feykja sandi og berki burt o.s.frv. Einnig þarf að horfa til þess að sum leiksvæði eru einungis opin yfir sumartímann eins og á tjaldsvæðum og í þeim tilfellum er etv. óþarft að horfa til þeirra aðstæða sem geta skapast yfir vetrartímann.

Sandur og önnur fín jarðvegsefni á leiksvæðum hvort sem þau eru öryggisundirlag eða almennt undirlag á leiksvæðum geta einnig leitt til óþæginda fyrir börn.

12. grein Slyd

Vísað er í rafrænt slysaskráningarblað fyrir skráningu slysa – ekki er séð hver á að skrá slys sem verða á almenningsleiksvæðum og hvað gera eigi við þau gögn. Er hægt að skylda heilbrigðisstofnanir og/eða lögreglu að skrá slys eða eiga aðstandendur að gera það? Ef að skráningar eru opnar öllum þá má reikna með að það geti skekkst tölfraði o.þ.h. þar sem einstaklingar fara líklega ekki að kynna sér hvaða slys eigi að skrá og hver ekki sbr. handbækur sem eru nefndar í 12. grein.

14. grein

Reglugerðin gerir ráð fyrir auknum skilum á upplýsingum til heilbrigðiseftirlita. Einnig er tíðni aðalskoðanna leiksvæða sett á hendur heilbrigðisnefnda. Ljóst er að

Þetta verkfyrirkomulag er ekki til auðveldunar. Koma þyrfti með viðmið eða leiðbeiningar fyrir heilbrigðisnefndir til að samræmis myndi gæta í mati á eftirliti þar sem m.a. væri horft til virkni innra eftirlits, aldur leiksvæða og leiktækja þar sem hann hefur áhrif á burðarvirki, slit o.fl. þætti.

Rekstraraðilum leiksvæða verður skilt að setja niðurstöður rekstrarskoðanna á heimasíða sína. Heilbrigðiseftirlit Suðurlands er ekki kunnugt um hvort að allir sem reki leiksvæði séu með heimasíðu og ákvæðið því íþyngjandi séu þeir ekki með hana og hér þyrfti að gefa aðlögunarfrest að reglugerðinni.

Rekstraraðili skal tilkynna alvarleg slys með formlegum hætti til framleiðanda/innflytjanda. Reglugerðin gerir ekki greinamun á slysi eða alvarlegu slysi og þar af leiðandi í hvaða tilfellum eigi að tilkynna slíkt inn.

Í öryggishandbók grunnskóla er t.d. komið inn á að gera skuli lögregluskýrslu ef alvarlegt slys eða önnur slys sem getur valdið barni áverka hugsanlega síðar á ævinni sé mikilvægt að gera lögregluskýrslu og síðan eru talin upp meiðsl sem falla þar undir. Alvarleg slys og slys geta stundum stafað af óhöppum, t.d. einstaklingur dettur og brýtur tönn sem kallar á lögregluskýrslu samkv. áðurnefndri handbók. Auk þess má ætla að í sumum tilfellum geti liðið einhver tími frá því að slysið verður og að rekstraraðili fær vitneskju um málið og e.t.v. er ekki alltaf tilefni til að taka tæki úr notkun þó vissulega sé rétt að skoða aðstæður hverju sinni. Ekki er heldur hægt að ætlast til þess að almennur notandi leikvallatækja eða leiksvæða viti almennt um þetta ákvæði reglugerðarinnar.

6. mgr., 14. gr. gengur út frá því að slys verði vegna þess að eitthvað sé að leikvallatæki, búnaði og/eða svæði þar sem slys verður. Ekki er þó hægt að horfa framhjá því að sum slys hvort sem þau eru alvarleg slys eða óhöpp eru einstök þ.e. sáralitlar líkur á að eigi sér stað og ekkert sem hægt var að sjá fyrir að myndi gerast þar sem tæki verða aldrei 100% örugg. M.v. orðalag í ákvæði reglugerðarinnar á þá að taka tækið úr notkun varanlega og hlýtur þá að vakna upp sú spurning hvort það sé þá innköllun á leikvallatækinu, búnaðnum þar sem slysið varð. Þar sem ákvæði í 11. grein eins og reglugerðin er sett upp hér segir að „búast megi við að tækið sé notað“ og þegar að slys hefur átt sér stað í einu tæki hljóta líkur á að sambærilegt geti átt sér stað í öðru tæki þar sem slysið eða það sem leiddi til slysins sé orðin hlutur sem búast hefði mátt við.

Viðaukar

Í viðauka II, 5. tl. Komið er inn á hæð á girðingu leikskólalóða og sérstaklega talað um að girðingar skulu vera hærri en 120cm sé snjópungt að höfðu samráði við heilbrigðiseftirnefnd. Bent er á að reglugerðin má ekki vera íþynjandi þar sem etv. er

hægt að stúka af þann hluta lóðarinnar þar sem snjóþungt er og hún ekki notuð á ákveðnum tíma í stað þess að reisa háar girðingar.

Viðauki II, tl. 7-8. Tölulíð þarf að sameina líkt og er í núgildandi reglugerð.

Viðauki II, tl. 18. Orðið náttúrefni, skilgreina þarf við hvað er átt.

Viðauki II, tl. 18 Orðið sköpunarleik þarf að skilgreina við hvað er átt.

Búið er að bæta við ýmsum stöðlum í reglugerðina m.a. tækjum sem eru vélknúin eins og ærslabelg sem er fyllt af loftdælu, vatnsrennibrautir sem byggja á vatnsdælu o.s.frv. Í reglugerð nr. 151/2015 um vélknúin leiktæki sem að VR vinnur og hefur eftirlit með segir í 3. grein:

„vélknúnu leiktæki átt við tæki sem knúið er áfram með sérstökum búnaði, svo sem vélbúnaði, rafbúnaði eða tölvubúnaði auk þess sem tækið er ætlað börnum og/eða fullorðnum einstaklingum til leiks og/eða skemmtunar.“

Sú sérþekking sem að vélknúin leiktæki krefjast er hjá Vinnueftirliti ríkisins og ekki séð hvers vegna er verið að færa þetta eftirlit yfir á heilbrigðiseftirlitin. Auk þess sem að aðrar reglugerðir gera ráð fyrir að þetta eftirlit með vélknúnum leiktækjum sé hjá VR.

Í reglugerð nr. 814/2010 um hollustuhætti á sund- og baðstöðum V. Viðauka, 1. mgr segir:

„Vatnsrennibrautir sem eru hærri en 2,00 m skulu uppfylla gildandi staðla, (ÍST EN 1069-1 og ÍST EN 1069-2). Vinnueftirlit ríkisins hefur eftirlit með öryggi vatnsrennibrauta. Eigendum eða rekstraraðilum sund- og baðstaða ber að hafa samráð við Vinnueftirlit ríkisins vegna uppsetninga vatnsrennibrauta. Við vatnsrennibrautir skal koma fyrir varnaðar- og varúðarmerkingum sem sýna með myndum og texta leyfilega hegðun í brautinni.“

F.h. Heilbrigðiseftirlits Suðurlands,

María Berg Guðnadóttir
heilbrigðisfulltrúi